

Koulun historiaa

Kansakoulusta yhtenäiseen perusopetukseen

Opetus toteutui maassamme vuosien 1843 ja 1856 koulujärjestyksien perusteella. Tavoitteena oli kansanopetuksen parantaminen ja sivistyksen tason nostaminen.

Kansakoulujen perustamisessa vilkkain kausi oli vuosien 1870 - 1890 välillä, koska vuoden 1865 kunnallisasetus määräsi perustamaan kouluja eri piireihin. Aktiivisin aloitteentekijäryhmä paikallistasolla oli papisto. Paikallisen väestön suuri enemmistö - rahvas ja talonpojat - olivat puolestaan aktiivisia kansakoulujen vastustamisessa.

Kahdeksassa kunnassa kymmenestä nämä ryhmät asettuivat vastustamaan ensimmäisen kansakoulun perustamista. Vastustajien pääargumentti oli talous. Myös kansakoulutietojen hyödyllisyydestä esitettiin runsaasti epäilyjä. Kansakoulun perustamista ajaneet ryhmät saivat voimakasta tukea hankkeelleen kuvernööreiltä, jotka olivat kruunun korkeimpia edustajia läänien alueella. Paikallistasolla ensimmäisten kansakoulujen perustaminen näyttää olleen projekti, jonka suhteen eri väestöryhmillä oli jyrkästi toisistaan eroavia näkemyksiä.

Valistunut opettajisto vaati korkeatasoista julkista alkeisopetusta ja papisto oli edelleen sillä kannalla, että kirkollisten koulujen pitäisi syrjäyttää kansakoulut. Kiista ratkesi vasta vuoden 1891 valtiopäivillä.

Rääkkylässä muiden kuntien tapaan kansanopetus tapahtui ns. kiertokouluissa. Lukemisen, kirjoittamisen, laskennon ja uskonnonopettamisesta huolehti seurakunta.

Rääkkylässä ensimmäisen varsinaisen kansakoulun perustamiseksi tarvittiin kuusi kuntakokouskautta ja 18 vuotta. Viimeinenkin kuntakokous vuonna 1890 antoi kansakouluasian raueta murskaluvuin 1219 - 182.

Läänin kuvernööri kuitenkin määräsi 1000 markan uhkasakolla koulun aloitettavaksi 1891. Tästäkin päätöksestä vielä koulun vastustajat valittiin senaattiin, mutta senaatti vahvisti kuvernöörin päätöksen ja vuoden 1892 kuntakokous suostui aloittamaan kansakoulun.

Oppivelvollisuuslaki syntyi vasta vuonna 1921. Tuota vuotta edeltävänä aikana oli keskusteltu varsin runsaasti myös koulupakosta. Asian ratkaisi Cygnaeuksen jo 1800-luvulla esittämä mielipide: kansakoulu tulee koko kansan kouluksi vain siinä tapauksessa, että se saa juurtua vapauden ilmapiirissä.

Vuoden 1897 valtiopäiville Y.K. Yrjö-Koskinen valmisteli koulupiirijakoesityksen, jonka mukaan kunnan piti jakaa alueensa koulupiireihin siten, että jokainen kouluikäinen voi käydä oman piirin koulua, eikä matka saanut olla yleensä viittä kilometriä pidempi.

Merkittävää on, että vuoden 1921 oppivelvollisuuslain toteuttamisaikaa myönnettiin kaupungeissa 5 vuotta ja maaseudulla 16 vuotta. Koko laajuudessaan laki tuli voimaan vasta 1937. Tosin silloinkin noin 13 % oppivelvollisista jäi ilman opetusta.

Rääkkylän kouluolojen (koulutoimen arkisto 2002) tarkastelu osoittaa, että ensimmäinen koulu on aloittanut 56 oppilaan kouluna 1892 kirkonkylällä Kinnulan talossa, ensimmäinen opettaja oli August Korhonen. Toinen koulu tuli vuonna 1897 Rasivaaraan, jonne tuli 49 oppilasta. Niemisen koulu, joka sijaitsi Kompakalla, aloitti toimintansa vuonna 1898.

Rääkkylän kunnan arkistoihin kerätyt tiedot osoittavat, että kaksi vuotta myöhemmin on rakennettu Oravisaloon koulu. Niemisessä on aloitusvuonna opetellut aakkosia 57 koululaista ja Oravisalossa 54

koululaista.

Viime vuosisadan ensimmäisellä vuosikymmenellä ovat koulunsa saaneet Hypönniemi 1901, Heinoniemi 1904 ja Haapasalmi 1907. Rasisalon ja Varpasalon koulut ovat rakennetut vuonna 1913, Salonkylän koulu vuonna 1918 ja Jaaman koulu vuonna 1919. Sintsi on saanut koulunsa vuonna 1922 ja Rajaselkä vuonna 1938. Koulurakentamisen tasainen tahti jatkui vuonna 1944, jolloin Vihtavaaraan valmistui koulu. Pötsönlahti sai koulunsa 1947, Nieminen 1955 ja Vannila 1957. Heinoniemen ja Vihtavaaran kylät siirtyivät vuonna 1954 Kiteen kuntaan. Nekin koulut ovat jo lakkautuneet.

Rääkkyläläiset ovat kouluolojensa kohentajina olleet hitaan alun jälkeen edistyksellisiä. Yksityinen oppikoulu on perustettu 1950-luvulla ja ensimmäisten joukossa Rääkkylän kunta lähti toteuttamaan peruskoulua 1970-luvun alussa.

Rääkkylässä on nykyisin yksi yhtenäinen peruskoulu, joka sijaitsee kirkonkylällä. Rääkkylän koulussa toimivat vuosiluokat 0-9.